



Výbor pro ústavní záležitosti

2015/2254(INL)

16.6.2016

STANOVISKO

Výboru pro ústavní záležitosti

pro Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

ke zřízení mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva
(2015/2254(INL))

Navrhovatel: György Schöpflin

(Podnět – článek 46 jednacího řádu)

PA_INL

NÁVRHY

Výbor pro ústavní záležitosti vyzývá Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci jako věcně příslušný výbor:

- aby do svého návrhu usnesení začlenil následující návrhy:
- 1. zdůrazňuje společné hodnoty uvedené v článku 2 SEU, na nichž je Evropská unie založena;
- 2. zdůrazňuje, že Unie je založena na společných zásadách a na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin; vyjadřuje názor, že členské státy Evropské unie by měly jít příkladem tím, že budou skutečně plnit své povinnosti, a přistoupit ke společnému konsensu a sdílenému kulturnímu vymezení pojmu právní stát, který by měl být univerzální hodnotou ve všech 28 členských státech a měl by být všemi dotčenými stranami a orgány Unie uplatňován stejně;
- 3. vyjadřuje názor, že úcta k právnímu státu je předpokladem ochrany základních práv a v rámci EU má zásadní význam, neboť je také předpokladem dodržování všech práv a závazků vyplývajících ze Smluv a z mezinárodního práva;
- 4. domnívá se, že závěry a stanoviska Agentury Evropské unie pro základní práva jsou společně s judikaturou Soudního dvora Evropské unie dobrým základem pro výklad článku 2 SFEU a rozsahu práv zakotvených v Listině základních práv;
- 5. připomíná, že v čl. 6 odst. 2 SEU se Unie zavázala přistoupit k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, a vyzývá tudíž k tomu, aby se tak stalo;
- 6. konstatuje, že nedávné události v některých členských státech ukazují, že nedodržování zásad právního státu a základních práv není účinně bráněno, o čemž svědčí problémy mezi členskými státy a skutečnost, že od unijních orgánů nepřichází rychlá a účinná reakce;
- 7. domnívá se, že postup podle článku 7 SEU je vzhledem k obtížnosti splnit požadavek jednomyslnosti v Evropské radě nejzajímavějším nástrojem a jen stěží bude využit v plném rozsahu; konstatuje, že Unie nemá žádný právně závazný mechanismus pro průběžné sledování dodržování hodnot a základních práv EU ze strany členských států a orgánů EU;
- 8. zdůrazňuje význam rámce pro právní stát vytvořeného Komisí v roce 2014^{1 a} zavedení každoročních rozhovorů o právním státu v rámci Rady pro obecné záležitosti v prosinci 2014 a očekává vypracování společných pravidel ohledně těchto rozmanitých mechanismů v oblasti právního státu s cílem ujistit se, že jsou účinné při zajišťování dodržování základních práv a demokratických hodnot v celé Unii; vyzývá Komisi a Radu, aby Parlament o těchto otázkách pravidelně informovaly; naléhavě však vyzývá všechny orgány EU, aby usilovaly o zřízení širšího integrovaného mechanismu pro

¹ Sdělení Komise ze dne 11. března 2014 o novém postupu EU pro posílení právního státu (COM(2014)0158).

demokracii, právní stát a základní práva, kterým se budou řídit všechny členské státy a všechny orgány EU; doporučuje tudíž přijetí paktu o demokracii, právním státu a základních právech, který by byl uzavřen mezi občany, vládami a orgány EU a umožnil by sdílenou odpovědnost;

9. pokládá za důležité podporovat průběžný dialog a usilovat o dosažení pevnějšího konsensu mezi Uníí a jejími členskými státy s cílem podporovat a chránit demokracii, právní stát a základní práva, a chránit tak sdílené hodnoty, které jsou zakotveny ve Smlouvách a v Listině základních práv, a to plně transparentním a objektivním způsobem; je přesvědčen, že v otázce základních práv a hodnot zakotvených ve Smlouvách a v Listině základních práv nelze přistupovat na kompromis;
10. zdůrazňuje úlohu, kterou by Evropský parlament a vnitrostátní parlamenty měly hrát při měření pokroku a sledování dodržování sdílených hodnot Unie, jak stanoví článek 2 SEU; konstatuje, že Evropský parlament a vnitrostátní parlamenty hrají klíčovou úlohu při udržování nezbytné průběžné diskuse v rámci společného konsensu EU v oblasti demokracie, právního státu a základních práv a při zohlednění změn v naší společnosti; domnívá se, že prosazování těchto hodnot a zásad musí rovněž vycházet z efektivního sledování dodržování základních práv zaručených Listinou;
11. uznává klíčovou úlohu organizací občanské společnosti při propagaci demokratických hodnot, právního státu a základních práv;
12. doporučuje vytvoření komplexního mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva, který by zahrnoval všechny příslušné aktéry; domnívá se, že by to mohlo znamenat, že bude nezbytné změnit Smlouvu, a tedy i zdoluhavý, ale nezbytný proces vedený snahou bránit díky společnému úsilí demokratické zásady EU, ale že by do té doby bylo možné zavést tento mechanismus v rámci stávajících Smluv, například prostřednictvím interinstitucionální dohody, za předpokladu, že by takový mechanismus neohrozil postup podle článku 7 SEU ani by mu nekonkuroval, ale naopak by pro něj připravil podmínky; vyzývá k tomu, aby bylo se všemi členskými státy zacházeno stejným způsobem a aby žádné rozhodnutí nebylo přijímáno z čistě politických důvodů;
13. upozorňuje na skutečnost, že pokud Unie ve svých mezinárodních dohodách stanoví povinnost chránit a propagovat lidská práva, pak musí rovněž zajistit, aby orgány EU a všechny členské státy dodržovaly zásady právního státu a základní práva;
14. požaduje koordinaci iniciativ jednotlivých orgánů EU a zastává názor, že by měla být pravidelně pořádána neformální třístranná jednání, aby byl zajištěn ucelený přístup EU a byla vypracována zcela konsensuální pracovní definice lidských práv, právního státu a demokracie;
15. doporučuje uzavření paktu s cílem vytvořit každoroční „cyklus politiky v oblasti základních práv“ v rámci víceletého strukturovaného dialogu mezi všemi zúčastněnými stranami; v této souvislosti navrhuje, aby Evropský parlament a vnitrostátní parlamenty každoročně pořádaly rozpravu o dodržování demokracie a právního státu a o situaci v oblasti základních práv v Unii; je přesvědčen, že by tato rozprava měla být organizována způsobem, který umožní stanovení ukazatelů a cílů, jichž je třeba dosáhnout, a poskytování prostředků k hodnocení meziročního vývoje v rámci unijního konsensu o demokracii, právním státu a základních právech;

16. doporučuje, aby byla každoročně pořádána celounijní parlamentní rozprava o demokracii, právním státu a základních právech v rámci víceletého strukturovaného dialogu mezi Evropským parlamentem, vnitrostátními parlamenty, Komisí a Radou, do níž by byla zapojena i občanská společnost, Agentura Evropské unie pro základní práva a Rada Evropy;
17. doporučuje pořádat tuto celounijní parlamentní debatu tak, aby v jejím rámci mohly být vytyčeny cíle na další období a poskytnuty prostředky k meziročnímu vyhodnocení dosažených změn s možností podávat zprávy o plnění cílů nebo doporučení; doporučuje rovněž, aby byly zrychleny příslušné postupy s cílem vytvořit takové prostředky, které nejen umožní okamžité a účinné monitorování změn v průběhu daného roku, ale rovněž zajistí, aby všechny zúčastněné strany dodržovaly své závazky;
18. domnívá se, že je klíčové, aby s cílem navázat na výše uvedenou parlamentní rozpravu existovala možnost předložit výroční usnesení na plenárním zasedání;
19. vyzývá Komisi a Radu, aby se urychleně zabývaly problémy, které ve svém posudku č. 2/13 konstatoval Soudní dvůr, s cílem splnit povinnost přistoupit k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, jak ji stanoví článek 6 SEU.

**VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ
VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO**

Datum přijetí	15.6.2016
Výsledek konečného hlasování	+: 13 -: 3 0: 3
Členové přítomní při konečném hlasování	Mercedes Bresso, Pascal Durand, Danuta Maria Hübner, Ramón Jáuregui Atondo, Morten Messerschmidt, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, György Schöpflin, Barbara Spinelli, Claudia Țapardel, Josep-Maria Terricabras, Kazimierz Michał Ujazdowski, Rainer Wieland
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Gerolf Annemans, Enrique Guerrero Salom, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jérôme Lavrilleux, Cristian Dan Preda, Daciana Octavia Sârbu
Náhradníci (čl. 200 odst. 2) přítomní při konečném hlasování	Pilar Ayuso